

Warszawa, 30-01-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

III.7044.36.2023.AD

**Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia
Ministerstwo Zdrowia
e-PUAP**

Szanowna Pani Minister!

Problematyka przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników ochrony zdrowia pozostaje przedmiotem zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich, czego wyrazem było wystąpienie Rzecznika do Ministra Zdrowia z dnia 25 maja 2023 r.¹ na tle wyników kontroli Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli (NIK), nr ewidencyjny P/22/048, pt. „Funkcjonowanie szpitali powiatowych”² (dalej również jako: „Wyniki Kontroli”).

Wyniki Kontroli Najwyższej Izby Kontroli wyraźnie wskazywały na nieprawidłowości polegające na nadmiernie długim czasie udzielania świadczeń zdrowotnych przez lekarzy zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, a więc z przekroczeniem maksymalnych dobowych i tygodniowych norm czasu pracy oraz z naruszeniem przepisów o obowiązkowych okresach odpoczynku określonych

¹ https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2023-06/Do_MZ_NIK_lekarze_czas_pracy_25.05.2023.pdf

² <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/22/048/>

w art. 93-97 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 991 ze zm., dalej jako: „ustawa o działalności leczniczej”).

Najwyższa Izba Kontroli, w związku z ustaleniami kontroli, mając na celu poprawę funkcjonowania szpitali powiatowych oraz zwiększenie bezpieczeństwa pacjentów i personelu medycznego, wniosowała o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do określenia w przepisach ustawy o działalności leczniczej maksymalnego czasu pracy personelu lekarskiego zatrudnionego na podstawie ww. umów, w celu wyeliminowania przypadków nadmiernie długiego czasu udzielania świadczeń zdrowotnych (nieprzerwanie przez kilka dni) przez lekarzy (tak: pkt 1 wniosków do Ministra Zdrowia z Wyników Kontroli, str. 17).

W ocenie Rzecznika w pełni zasadny jest przedstawiony przez NIK wniosek dotyczący podjęcia działań legislacyjnych w tym przedmiocie. Z tego względu Rzecznik zwrócił się do Ministra Zdrowia o przedstawienie stanowiska w kwestii możliwości podjęcia stosownych działań legislacyjnych.

W odpowiedzi z dnia 4 lipca 2023 r.³ Minister Zdrowia wskazał, że wynikające z ustawy o działalności leczniczej maksymalne dobowe i tygodniowe normy czasu pracy, wymagane okresy odpoczynku oraz zasady pełnienia dyżurów medycznych odnoszą się wyłącznie do pracowników w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465). Obecnie w Ministerstwie Zdrowia nie są prowadzone prace nad wprowadzeniem przepisów regulujących czas pracy lekarzy zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych.

Wydaje się, że przedstawiony problem jest aktualny. W Informacji o wynikach kontroli „Zlecenie usług medycznych przez szpitale publiczne”⁴ Kontrola NIK wykazała liczne nieprawidłowości podczas zlecenia usług medycznych. Przede wszystkim organizacja udzielania świadczeń zdrowotnych w dziewięciu z 12 podmiotów leczniczych (75% skontrolowanych) nie zapewniała bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów. Stwierdzono 134 przypadki, w których 30 lekarzy oraz trzech ratowników medycznych pełniło dyżury przez ponad 40 godzin bez przerwy. W skrajnych

³ https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2023-07/Odpowiedz_MZ_lekarze_czas_pracy_4.07.2023.pdf

⁴ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,28541,vp,31371.pdf>

przypadkach lekarze dyżurowali nieprzerwanie przez 124 godziny (ponad pięć dób). W ocenie NIK przeciążenie personelu medycznego wiązało się z ryzykiem popełnienia błędu przez lekarza i obniżenia jakości opieki medycznej. Zdaniem NIK zamiana zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na umowę cywilnoprawną pozwalała na ominięcie narzuconych przez prawo pracy ograniczeń dotyczących czasu pracy i wypełnienie w ten sposób braków kadrowych. We wnioskach z kontroli ponownie postulowano o podjęcie działań w celu uregulowania norm czasu udzielania świadczeń zdrowotnych przez personel medyczny zatrudniony na podstawie umów cywilnoprawnych.

Działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), szczególnie wobec ustaleń NIK, pragnę zwrócić się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o ponowne przeanalizowanie przedstawianych przez Rzecznika uwag i wniosków zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony lekarzy i pacjentów w Rzeczypospolitej Polskiej i przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/